

HBO Documentaries; The Alzheimer's Project; Watch the Films

<http://www.hbo.com/alzheimers/the-films.html>

Grandpa, Do you know who I am

<http://www.hbo.com/alzheimers/grandpa-do-you-know-who-i-am.html>

Clip TV France Alzheimer

http://www.youtube.com/watch?v=kxc2P7SotMU&url=http%3A%2F%2Fwww%2Eagevillagepro%2Ecom%2Factualite%2D3392%2D1%2DFrance%2DAlzheimer%2Dcampagne%2Dcommunication%2Dsatchi%2Dclip%2Dinformation%2Dmaladie%2Dalzheimer&feature=player_embedded

“Ik wil de kluts kwijt”. Grietje en Gerard van den Boomen, 60 jaar huwelijk en 13 jaar zorg [dvd]

Gerard van den Boomen

Hilversum : Just, cop. 2008. – 159 p. + dvd

ISBN 978-90-7789576-4 €19.95

In Ik wil de kluts kwijt beschrijft oud-journalist Gerard van den Boomen (85) hoe hij ruim 10 jaar voor zijn vrouw Grietje zorgde. Zijn hele leven was ingesteld op zorg voor haar. Hij vertelt met veel liefde over de hoogte- en dieptepunten van die 10 jaar. Dankzij een relativerend gevoel voor humor kon hij deze zware periode doorstaan.

Ik wil de kluts kwijt is een ontroerend maar ook humorvol boek geworden. Het is een steun voor iedereen die met mantelzorg heeft te maken.

RKK Kruispunt maakte een documentaire over Gerard en zijn toegewijde en liefdevolle zorg voor zijn hulpbehoevende vrouw Grietje. De TV-uitzending maakte op veel kijkers grote indruk. Na Grietjes overlijden werd een vervolgd documentaire gemaakt. Beide documentaires zijn als DVD bij het boek gevoegd.

Leren leven met dementie [dvd]

Bunnik : Alzheimer Nederland, 2008 (cop. 2007). – 50 min. + 25 min + 29 min.

Deze DVD bevat drie EO programma's aan over het ontstaan, herkennen en omgaan met dementie.

1e programma:

't Zal je maar gebeuren - 'Vage Herinneringen'. Uitzonden op 3 april 2007 (duur ± 50 min.)

Een documentaire over twee echtparen die lijden aan de ziekte van Alzheimer. Henk Braker wordt in China voor het eerst geconfronteerd met de verschijnselen van deze ziekte. Hij vergeet zijn afspraken en dan weet hij dat 'het begonnen is'. Tilly Zinkstok raakt steeds meer dingen kwijt, ook de weg naar huis. Zij heeft een zeer opgewekt karakter en iedereen kent haar als de vrolijke Til. Dit helpt haar om haar leven te leven, maar soms wordt het haar te machtig als ze tegen haar beperkingen aanloopt. Gelukkig heeft ze haar Joop die bij alles helpt. Maar de achteruitgang is ook door Joop niet tegen te houden ...

2e programma:

Intensive Care - Alzheimer Centrum. Uitzonden op 27 februari 2007 (duur ± 25 min.)

Bij de ziekte van Alzheimer denken we al gauw aan ouderen, maar de ziekte komt ook voor op jongere leeftijd, dus beneden de 60 jaar.

Deze aflevering laat zien hoe de diagnose wordt gesteld in het Alzheimer-onderzoekscentrum van het VU medisch centrum in Amsterdam. Daar is men gespecialiseerd in het diagnosticeren van de ziekte van Alzheimer met behulp van onderzoek en scans. Ook leren ze patiënten hoe ze het beste om kunnen gaan met hun ziekte, want helaas zijn er nog geen medicijnen voor.

3de programma:

Galileo Uitzenddatum: 18 september 2007 (duur ± 29 minuten)

Dementie is de epidemie van de toekomst. Het is honderd jaar geleden dat Dr. Alzheimer berichtte over een patiënte die leed aan toenemende vergeetachtigheid. Een eeuw later bestaat er nog steeds geen medicijn tegen deze ziekte. Maar dankzij de modernste technieken beginnen we wel steeds meer van deze ziekte te begrijpen.

Mensen met beginnende klachten kunnen zich in een vroeg stadium laten testen op Alzheimer bij prof. Scheltens van het Alzheimercentrum. Professor Luiten van de Universiteit van Groningen test op ratten en muizen medicijnen die een remmende werking hebben op de ziekteontwikkeling. Het lijkt slechts een kwestie van tijd tot een echt geneesmiddel zich aandient. Maar volgens prof. Swaab van het Nederlands

Herseninstituut zitten de wetenschappers op een totaal verkeerd spoor. Moeten we nog honderd jaar wachten tot er een medicijn is?

In deze aflevering van Galileo komen de drie professoren aan het woord en volgen we John Atsma en zijn vrouw Ria. John meldt zich bij het Alzheimercentrum van het VU medisch centrum in Amsterdam om zich te laten testen. De laatste tijd slaapt hij slecht en klaagt hij over vermoeidheid. John is al eens neuropsychologisch onderzocht en de conclusie was ernstig geheugenverlies en beginnende dementie. Hij komt naar het Alzheimercentrum om een eendoordeel te krijgen...

Ex memoria [DVD - dokufictie, kortfilm]

Josh Appignanesi, regie en script; Mia Bays, productie
Sara Kestelman (Eva Lipschitz), Nathalie Press (de jonge Eva Lipschitz)
[2006]. – 15 min.

www.exmemoriafilm.co.uk

Eva, een Joodse vrouw van Poolse afkomst, verblijft in een verpleegtehuis. De film focust op de interacties met de verzorgende staf, andere bewoners, en familiebezoek. Zonder veel taal, maar met indringend beeld, laat de film iets vermoeden van hoe Eva dit beleeft.

De Bradford Dementia Group ontwikkelde een vormingspakket rond de thema's die in de film aan bod komen (kan gedownload via bovenvermelde link)

Door het trieste heen [DVD]

Saskia van Rees

Heijthuisen, Eindhoven : Stichting Lichaamstaal, Thuiszorg Eindhoven, z.j.. - 25 min.

www.stichtinglichaamstaal.nl

Thuiszorg voor dementerende bejaarden. Hoe ver de zorg kan gaan, wordt pas goed duidelijk, wanneer – zoals in deze documentaire – kinderen zelf hun dementerende moeder bij zich in huis nemen en gaan verzorgen. In ontroerende beelden zien we hoe belangrijk "lichaamstaal" is binnen zo'n contact: nabijheid, aanraking, oogcontact, ontspannen converseren over de dingen van de dag. Het filmen en terugkijken maakt vluchtige, heel kleine maar kostbare contactmomenten zichtbaar. De bewustwording hiervan wordt door de betrokkenen als verrijking ervaren, en een riem onder het hart.

Cliënt en medewerker [DVD]

Saskia van Rees

Roermond : Stichting Pedagogisch Sociaal Werk, z.j.. – 21 min.

www.stichtinglichaamstaal.nl

Cliënten van activiteitencentra Pappelhof en Herten (Roermond) voor mensen met een verstandelijke handicap verrichten ondersteunend werk in verpleeghuis Sint-Camillus. Beide soorten organisaties hebben als uitgangspunt dat mensen met een beperking, zowel ouderen als verstandelijk gehandicapten, zoveel mogelijk deel moeten uitmaken van de samenleving. De film toont de werkzaamheden van het begeleid werken én toont de toegevoegde waarde voor de organisatie en de bewoners van het verpleeghuis.

Dementie, zorgen voor nu en later [DVD + werkboek]

Groningen : HanzeConnect, 2008. – 180 min.

Familieleden, mantelzorgers hebben ondersteuning nodig bij het omgaan met het veranderde gedrag van hun naaste, de patiënt met dementie. Zij vragen daarbij van professionals vooral om praktische suggesties en voorbeeldgedrag. Daarom heeft HanzeConnect voor opleidingen op het terrein van zorg en welzijn en voor professionals/vrijwilligers, die werkzaam zijn in de praktijk, een educatief pakket over dementie gemaakt: "Dementie zorgen voor nu en later".

De DVD bevat zeven gefilmde praktijkverhalen met een totale lengte van drie uur. In deze verhalen staat de behandeling, begeleiding en zorg voor mensen met dementie en hun familieleden centraal: thuis (3), binnen dagopvang en –verzorging (1), projecten kleinschalig wonen (2), verzorgings- en verpleeghuis (2).

De films zijn geen instructiefilms over het werken met mensen met dementie. Ze geven inzicht in de praktijk, waarin mantelzorgers, vrijwilligers en professionals zoeken naar passende benaderingen. Daarbij worden zij geconfronteerd met allerlei dilemma's en valkuilen.

In het werkboek worden methodische en didactische aandachtspunten beschreven en werkvormen aangedragen voor het gebruik van de films bij scholing en voorlichting. Het gaat daarbij om zowel observatie- en reflectieoefeningen als om oefeningen aan de hand waarvan vaardigheden getraind kunnen worden.

www.hanzeconnect.nl

Away from her [DVD - fictie]

Sarah Polley; met Julie Christie (Golden Globe, beste actrice), Gordon Pinsent, Olympia Dukakis
2007. – 105 min.

Grant en Fiona zijn reeds vele jaren getrouwd. Nu zijn ze beide op oudere leeftijd en leiden een comfortabel leven op het platteland. Tot Fiona plots problemen krijgt met haar geheugen. Ze blijkt Alzheimer te hebben. Vastbesloten om Grant niet op te zadelen met haar problemen, laat ze zich opnemen in een rusthuis. Terwijl haar geheugen steeds verder achteruit gaat, wordt ze verliefd op Aubrey, een andere patiënt.

De dag die in een handtas verdween [DVD]

[Der Tag der in der Handtasche verschwand]

Marion Kainz

2001. - 45 min.

duits, ndl. ondertiteling

Marion Kainz volgt met haar camera Frau Mauerhoff die Alzheimer heeft en in een rusthuis in Duisburg woont. Zij dwaalt door het doolhof van gangen op zoek naar haar thuis. Op indringende fluisterton vertelt ze dat ze stilaan begint te vermoeden dat er een samenzwering bezig is tegen haar. Iedereen beweert dat ze hier woont, maar dat kan helemaal niet.

Neben dem Grimme-Preis erhielt der Film zahlreiche weitere Auszeichnungen, so z. B. den Preis der Publikumsjury „Marler Gruppe“, den 1. Preis sowie den Publikumspreis des Hamburger Kurzfilmfestivals 2000, den „FIPA d'argent“ 2001 und den Deutschen Kurzfilmpreis.

http://de.wikipedia.org/wiki/Der_Tag_der_in_der_Handtasche_verschwand

Voor eeuwig de jouwe [DVD]

[Lasse och Ulla]

Johanna WINBLAD

2006. - 58 minuten

[opname NCRV, Dokument, 11 febr. 2008]

dokumentaire

Lasse en Ulla kennen elkaar al ruim zeventig jaar. Lasse werkte als jurist op het gemeentehuis van Stockholm, Ulla als onderwijzeres op een lagere school. Met hun vijf kinderen ging de familie Rudberg er op uit met de boot. Lasse en Ulla keken halsreikend uit naar hun pensionering, ze droomden van een eigen huisje op een van de eilandjes aan de kust, waar ze in alle rust van het leven konden genieten. Maar die droom spatte uiteen toen Lasse op 69-jarige leeftijd de ziekte van Alzheimer kreeg. Film maker Johanna Winblad volgde het liefdespaar maar liefst negen jaar met haar camera, vanaf het moment dat Lasse's ziekte zich voor het eerst openbaarde. Terwijl het ziekteproces voortschrijdt, en Lasse alle trekjes krijgt van een lastige Alzheimer-patiënt, blijft de keuze van Ulla voor de liefde van haar leven onvoorwaardelijk. Dwars door alle stormen van het leven blijft Ulla oog houden voor de positieve kanten, voor de dingen die ze nog samen kunnen doen. Maar uiteindelijk wordt de zorg voor haar man Ulla te veel, en moet ze Lasse loslaten.

Het wordt langzaam tastbaar

www.zorgtalentproducties.nl [2007]

Gedurende twee jaar is het proces van invoering van belevingsgerichte zorg gefilmd, toegespitst op de medewerkers van één afdeling van een verpleeghuis.

Handleiding bij de DVD kan op deze site afgehaald worden.

Ik zie jou [DVD]

www.faria-clowns.nl, [2007]

Documentaire over de werkwijze van de Faria-clowns. Naast interviews ziet u diverse fragmenten van clownnerien, alsof u er zelf bij bent. (www.faria-clowns.nl)

Kijk nog eens goed [DVD]

[Look closer]

Amanda Waring (regie)

www.vilans.nl, [2007]

ISBN 978-90-8839-008-1

“Ik wilde deze film maken om het bewustzijn te vergroten over hoe wij oudere mensen behandelen”...

De film en het gedicht laten ons ervaren hoe een oudere dame haar verzorging beleeft en doet een oproep om toch vooral ook te zien wat voor mens zij is geweest voordat zij werd beperkt in haar mogelijkheden. In onze zorgzaamheid en hulpvaardigheid leggen we vaak onze eigen kwaliteitscriteria aan. Dit gecombineerd met de noodzaak om efficiënt te werken en de beperkte communicatiemogelijkheden van de oudere, verleidt ons om voor de ander te denken, in plaats van *met* de ander.

Gebaseerd op het gedicht: Look Closer / Phillis McCormack; vert. Pauline van Tienhoven

Wat zie je nu, zuster, als je zo naar me kijkt?

Een kribbig oud mens, wiens verstand langzaam wijkt?

[...]

kijk nog wat beter, kijk en zie...MIJ.

Nu nog niet

Victoria Deluxe

www.victoriadeluxe.be, 2007. – 62 min.

De documentaire 'Nu nog niet' is het resultaat van een sociaal-artistiek project dat Victoria Deluxe uitvoerde in opdracht van het OCMW Gent. Kunstenaars Luk Nys en Ellen Vermeulen werkten in 2006 een jaar lang in het rust- en verzorgingstehuis St-Jozef te Gent rond de thema's leven, liefde, afscheid nemen en de dood.

In de documentaire staan enkele bewoners van het rust- en verzorgingstehuis centraal. Het is een getuigenis over het geduldige wachten bij geliefden, de kwetsbare hoop en het waardig afscheid nemen. De documentaire vertelt zowel het verhaal van de bewoners als dat van de families en het personeel. De wachtenden en degenen op wie wordt gewacht. Een rollenspel dat in elkaar overvloeit tot enkel tijdloosheid overblijft. Thema's als dementie, afscheid nemen en de dood worden met veel zachtheid en humor benaderd.

Ontregeld [DVD]. Een drieluik over FTD

Landelijke stuurgroep Jong-dementerenden; Klaas Jansma, Pieter Wolswijk

[2007]. – 74 min. (19 + 24 + 31 min.)

Door Fronto-temporale dementie verandert het gedrag en het gevoelsleven van de patiënt. Aan de hand van drie voorbeelden laat de film *Ontregeld* zien hoe het leven van FTD-patiënten ingrijpend is gewijzigd en welke gevolgen dat heeft voor de mensen om hen heen.

1 *Leven met FTD (19 min.)*

2 *Het ritme van Rein*

3 *Prima Donna*

Help me even herinneren. Een gids voor mensen met milde geheugenproblemen en hun naasten [werkboek + DVD]

Liesbeth Joosten, Sanne van den Berg, Jan-Pieter Teunissen

Houten : Boh, Stafleu Van Loghum, 2007. – 160 p. + DVD (64 min.)

ISBN 978-90-313-4983-8

Dit is geen trainingsprogramma voor het geheugen. Het is een leerprogramma dat leert om ondanks een falend geheugen een kwaliteitsvol leven te leiden. Het is gegroeid uit de ervaring van ondersteuningsgroepen voor mensen met milde geheugenproblemen.

De inhoud :

Wat zijn milde geheugenproblemen, welke invloed hebben ze in heel het dagelijkse leven, hoe werkt het geheugen, en hoe gebruik je het dus optimaal?

Een aantal labels en misverstanden over het geheugen

---

informatie-wegwijzer dementie

foton – documentatiecentrum dementie
Biskajersplein 2, 8000 Brugge
fotondoc@dementie.be - t 050 44 67 93

beeld 4 / 19

expertisecentrum dementie vlaanderen vzw
Lokkaardstraat 8, 2018 Antwerpen
www.dementie.be – t/f 070 224 777

Welke factoren hebben een invloed op de verschillende geheugenprocessen. Hoe kan je die factoren beïnvloeden? Daarbij gaat heel wat aandacht naar een goede communicatie tussen partners. Thema's hierbij zijn: 'Spanning en ontspanning', 'Piekeren en problemen oplossen', 'Meningsverschillen en conflicten', 'Emotionele reacties', 'Plezierige activiteiten'
Heel verbindend is dat de auteurs aangeven hoe het falende geheugen van de ene, problemen veroorzaakt die zowel voor de persoon zelf als voor zijn partner gelden.

Featherhead : DVD learning resource for those who care for and support people with dementia [DVD]+ handleiding [CDrom]

Alzheimer's Society Quality Care team; written by Audrey Barton; directed by Tina Gharavi
Alzheimer's Society, cop. 2007. – 11 min.

Een korte film die een impressie geeft van de relatie tussen een man en zijn dementerende vrouw, met de onvermijdelijke misverstanden. De buurvrouw slaagt er in om af en toe de situatie tot rust te brengen. Het weinige Engels is geen hinder voor een nederlandstalig publiek.

The later works of William Utermohlen 1995-2000 : an art exhibition. In conjunction with a lecture event : Portraits & promises in Alzheimer's Disease [DVD]

Alzheimer's Association, New York City Chapter
Salt Lake City : Myriad Pharmaceuticals, cop. 2007

Naar aanleiding van de honderste verjaardag van het eerste verslag over dementie door Dr. Alois Alzheimer, steunde Myriad twee sensibiliseringsprogramma's van de Alzheimer's Association.
De DVD bevat de voordrachten over de historiek van de ziekte, over William Utermohlens werk, creativiteit bij neurologische aantasting, stand van zaken in het wetenschappelijk onderzoek, en hulpverlening aan personen met Alzheimerdementie. (69 min.)
Een impressie van de tentoonstelling met de zelfportretten van Bill Utermohlen, na zijn diagnose (6 min.), en informatie over de ziekte van Alzheimer (6 min.)

Fixatie : hoe voelt dat? [DVD]

Zorggroep Meander O.Z.L. Verpleeghuis Lückereid; Universiteit Maastricht, sectie Verplegingswetenschap
Kerkrade : Zorggroep Meander, [2007]. – 16 min.

Deze videofilm is bedoeld om zorgverleners, werkzaam in een verpleeghuis of verzorgingshuis, te informeren over hoe het voelt om gefixeerd te zijn. Vier medewerkers van de Zorggroep Meander Oostelijk Zuid-Limburg zijn op vrijwillige basis en onder psychologische begeleiding 24 uur lang gefixeerd in een verpleeghuis. Door deze fixatie waren zij ernstig in hun vrijheid beperkt. De ervaringen van deze zorgverleners hebben als basis gediend voor een indrukwekkende weergave van de dagelijkse handelingen in het verpleeghuis.

Zondvloed [DVD]

een film van Peter Ghesquière; ; productie Ilse Somers en Werner Lanneau, acteurs: Jan Declair, Sofie Declair
cop. 2006. – 12 min.

Een oude dementerende man zit opgesloten in de zolderkamer van zijn dochter. Hij brengt zijn dagen door met het uitsnijden van houten dieren. Om aan zijn dagelijkse wandeling te ontsnappen heeft zijn dochter een douchebak voor zijn zolderraam geïnstalleerd. Telkens hij wil gaan wadelen draait ze de kraan open en moet het 'slechte weer' hem binnen houden. Maar zijn inschatting van de situatie heeft onvoorziene gevolgen...

Alzheimer : le deuil blanc [DVD]

Un reportage de Nadia Braendle et Murielle Landry; image: Walter Hug; Son: Aldo Rossi; montage: Katherine Genoud et Catherine Merglen
Genève : Télévision Suisse Romande, 2005. – 25 min.

Uitzending door VRT, Koppen 2005. – frans, nederlands ondertiteld

De ziekte van Alzheimer beperkt zich niet tot de aantasting van het geheugen. Zij raakt ook de relatie en de communicatie. Zij veroordeelt de naasten van de mantelzorgers tot wat men noemt 'een witte rouw'. Naarmate het brein afneemt, moet het hart het overnemen. Treffende getuigenissen.

La maladie d' Alzheimer ne se limite pas à entamer la mémoire. Elle touche aussi la relation et la communication, condamnant les proches des malades à faire ce que certains appellent un deuil blanc. Au fur et à mesure que le cerveau se vide, le cœur doit prendre le relais. Des témoignages poignants.

informatie-wegwijzer dementie

foton – documentatiecentrum dementie
Biskajersplein 2, 8000 Brugge
fotondoc@dementie.be - t 050 44 67 93

beeld 5 / 19

expertisecentrum dementie vlaanderen vzw
Lokkaardstraat 8, 2018 Antwerpen
www.dementie.be – t/f 070 224 777

Mariette [DVD]

Christophe Reyner
RTBF, 2005. – 26 min.

Uitzending door VRT Terzake, 2005

Christophe Reyner filmde zijn 90-jarige en demente grootmoeder in het rusthuis waar ze verblijft omdat haar man niet langer voor haar kan zorgen. Van achter zijn camera praat Reyner met haar, zij praat in de camera of in zichzelf, onsamenhangend, soms opeens helder, nu weer kinderlijk blij dan weer in-triëst. Hij filmt het gevecht om haar te laten eten, haar koppigheid, haar vertwijfeling en verlorenheid, maar ook momenten van warm menselijk contact met verpleegsters. Hij filmt het laatste bezoek van haar man, die ze nu eens wel dan weer niet herkent. Mariette en haar man zijn intussen overleden.

Goed bekeken 2 : video interactie begeleiding in de ouderenzorg [DVD]

WOLSWIJK Pieter; DE HAZELAAR

Tilburg : Verpleeghuis de Hazelaar, cop. 2005. - 75 min.

Deel 1 van 'Goed bekeken' gaat over de methode Video Interactie Begeleiding (VIB) bij dementerende ouderen.

In deze DVD (deel 2) wordt de toepassing van de methode VIB in de praktijk van de ouderenzorg in beeld gebracht. Aan de hand van een aantal casussen wordt gekeken wat begeleiding met deze methode kan betekenen voor verschillende doelgroepen binnen de ouderenzorg.

De DVD start met een korte uitleg van de methode VIB; casus met een bewoonster van een psychogeriatrische afdeling van het verpleeghuis; casus met een partner van een dementerende cliënt van de psychogeriatrische dagbehandeling; casus met een jong dementerende bewoner van het verpleeghuis; casus met een partner van een CVA-cliënt van de somatische dagbehandeling; casus met een bewoonster van een Pluszorg project (gerontopsychiatrie) van een verzorgingshuis.

Benjamin en de anderen [DVD + DVD-lespakket]

Anne-Mieke van den Berg, Kitty van de Ven [Idee-ontwikkeling & Research]

Tilburg : Movedmedia, 2005. – 50 min.

"Benjamin en de anderen" is een dubbel-DVD over leven met dementie.

De eerste DVD laat zien hoe (ook tamelijk jonge) mensen hun leven steeds weer aanpassen aan het verloop van de dementie. Hoewel hun mogelijkheden steeds minder worden, blijven ze communiceren met de wereld om hen heen.

In het lespakket vormen de veertien probleemgebieden van het Landelijk Dementie Programma de leidraad. Mantelzorgers en zorgprofessionals komen uitgebreid aan het woord. De probleemgebieden worden geïllustreerd aan de hand van filmfragmenten uit de documentaire. Vervolgens kan de gebruiker kiezen voor deskundig commentaar op elk gebied. Voor het onderwijs zijn vragen ontwikkeld bij elk van de veertien probleemvelden.

Meer informatie op www.benjaminendeanderen.nl

In voor- en tegenspoed (Huize Huisman)

EO. - 2005

Joke's man Simon (46) en de vrouw van Dirk, Jolande (42) wonen niet meer thuis, maar zijn opgenomen in een verzorgingstehuis. Henny Huisman praat met Joke en Dirk over het feit dat ze hun echtgenoot, gesprekspartner en maatje missen. De kinderen vertellen over de bezoeken die zij brengen aan hun papa of mama in het verzorgingstehuis.

Dad [DVD]

Gannon Lucy
BBC, 2005

Doku-drama met Richard Briers, Kevin Whately, Sinead Cusack and Jean Heywood

Engels, Ned. ondertiteling

http://www.bbc.co.uk/pressoffice/pressreleases/stories/2005/02_february/02_dad.shtml

De tachtiger Larry James zorgt in zijn eentje thuis voor zijn vrouw Jeannie die de ziekte van Alzheimer heeft.

Een simpele enkelbreuk zorgt voor een totale breuk in hun samenleven.

Jeannie wordt opgenomen in een rusthuis, en Larry gaat inwonen in het gezin van zijn zoon. Liefde en betrokkenheid verdampen snel als blijkt hoe moeilijk het is om terug te leren samenwonen.
Thema's: Ouderen mishandeling; Plaats van familie in het rusthuis

Lezen en voorlezen met dementerenden [video - DVD]

Kampen : MéMÉ, [2004]

Muziektherapie, voor wie? [DVD + Handleiding]

Stichting Muziektherapie

Zuidbroek : Van Hemert Producties, 2004. – 38 min. + 27 p.

<http://www.vanhemertproducties.nl/>

Muziektherapie kan een belangrijk onderdeel zijn in de behandeling van ouderen met psychische problematiek of dementie.

Deze film toont in drie praktijksituaties hoe bij deze groep ouderen een mogelijke indicatie voor muziektherapie tot stand komt.

Samen met het bijbehorende werkboek is "Muziektherapie, voor wie?" bedoeld voor scholing van hulp- en zorgverleners, die mogelijke verwijzers zijn naar muziektherapie binnen hun werk met bovengenoemde doelgroep. (VanHemertProducties.nl)

Thuis : kleinschalige woonvorm voor dementerenden [DVD]

LUXEMBOURG Jeanine

NIZW, 2004, 20 min.

Filmmaker Jeanine Luxembourg heeft zich intensief ingeleefd in de levens van enkele bewoners van SIMNIA. Het resultaat van haar inspanningen is een meeslepende documentaire over het leven van dementerenden in een kleinschalige woonomgeving. In SIMNIA delen zes bewoners een huiskamer en iedere bewoner heeft zijn of haar eigen kamer. Het dagritme wordt aangepast aan de wensen van bewoners en familie.

Utrecht, 8 juni 2004 - De documentaire *Thuis* heeft onlangs goud gewonnen bij de Sam Awards. De Sam Awards worden jaarlijks uitgereikt op het Keying into the Brain Festival, een festival voor beeldschermcommunicatie. Dit jaar waren er zeventig inzendingen. De met goud bekroonde documentaire *Thuis* geeft een indringend portret van dementerenden die wonen in de kleinschalige woonvorm SIMNIA in het Zeeuwse Domburg. SIMNIA biedt mensen met dementie een vernieuwende vorm van zorg waarbij de kwaliteit van leven centraal staat. De documentaire *Thuis* is uitgegeven bij het Nederlands Instituut voor Zorg en Welzijn / NIZW binnen het Innovatieprogramma Wonen en Zorg (IWZ). De productie was in handen van Metropolisfilm Utrecht.

Als ik in de war ben dan ben ik er eventjes niet [CD-rom voor kinderen, lagere schoolleeftijd]

ALZHEIMERCENTRUM LIMBURG

2003

met filmfragmenten uit: 'Mijn opa raakt de weg kwijt'

Via schitterende animaties en eenvoudige teksten kunnen kinderen vanaf een jaar of 10 zelf meer informatie rondom dementie verkrijgen. Via serieuze en humorvolle interactieve beelden worden zaken aan de orde gesteld, zoals een stukje historie, welke vormen van dementie er zijn, en het omgaan met dementerende mensen. (www.alzheimercentrumlimburg.nl)

Zorgen zonder Zweedse banden [DVD]

Corine Horstra; Zorggroep Almere

nov. 2003

In opdracht van Zorggroep Almere maakte Corine Horstra een film ten behoeve van het Symposium 'Zorgen zonder Zweedse vanden' dat op 13 november 2003 werd gehouden.

In de film vertellen zorgverleners van het verpleeghuis Polderburen in Almere over hun ervaringen met het verzorgen van demente bejaarden *zonder* dat zij Zweedse banden of andere fixatiemiddelen gebruiken. Dit vanuit de visie dat vastbinden niet past in de begeleiding van mensen met dementie.

[Zie ook: *Zorgen zonder Zweedse banden : een weloverwogen keuze bij dementie* [syllabus bij het symposium]. - Almere : Sector V & V Zorggroep Almere, 2004. – 27 p.]

Mijn opa raakt de weg kwijt [voor kinderen] [video – DVD]

ALZHEIMER CENTRUM LIMBURG, LEENDERS Geert, DE VUGT Marjolein, GOOSSENS Geert
2003, 24 min.

In "Mijn opa raakt de weg kwijt", vertelt Charlotte, een 10-jarig meisje, over haar dementerende opa die bij hun in huis woont.

Charlotte houdt op school een spreekbeurt en ze vertelt haar klasgenootjes hoe haar opa verandert door deze ziekte en wat dit betekent voor hun gezin.

Deze film belicht dementie vanuit de ogen van het kind.

Van binnenuit [video]

STICHTING Alzheimer Nederland

2002, 20 minuten

In deze documentaire vertellen vier mensen met dementie over hun ervaringen en gevoelens. Wat waren de eerste verschijnselen, hoe is hen de diagnose verteld, wat betekent de ziekte voor de relatie en de omgang met andere mensen? Kan en mag je nog autorijden en hoe staat men in het leven in de wetenschap dat de dementie terrein zal winnen en men steeds minder zelf zal kunnen? Het gesprek wordt geleid door psycholoog Ad Nouws.

Vivre avec un Alzheimer (L'écran témoin, débat) [video]

RTBF, Antenne 04/02/2002

Versnipperde gedachten : de ziekte van Alzheimer: helpen om samen te herleven [video – DVD]

[2002?]

BRAIN CARE; PFIZER

Geheugenstoornissen behoren tot de frequentste klachten bij senioren. Zij kunnen van verschillende oorsprong zijn en bovendien het begin van een dementie inluiden.

Het is bewezen dat een vroege diagnose van deze dementievormen behandelingen mogelijk maakt die des te doeltreffender zijn naarmate zij in de eerste stadia van de ziekte zijn ingesteld. Het opsporen vaneen beginnende dementie is dus van groot belang.

Het is in dit perspectief dat **BrainCare®** werd opgevat. **BrainCare®** is samengesteld uit een ploeg van huisartsen, neurologen, gerieters en psychiaters die zich bijzonder met deze ziekten bezighouden. Hun doel is het medisch korps en het grote publiek te sensibiliseren voor het vroegtijdig opsporen van dementies en te zorgen voor een praktische en objectieve informatie in dit domein.

...

Het doel van deze video bestaat erin u via concrete voorbeelden voor het probleem van beginnende dementies te sensibiliseren.

Iris. Her greatest talent was for life [DVD]

Richard Eyre (regisseur); Judy Dench, Jim Bradbent, Kate Winslet, Hugh Bonneville (acteurs)

Paradiso Filmed Entertainment, cop. 2001 – 87 min. – *engels- of duitstalig*

Naar de biografieën van haar echtgenoot John Bayley: Elegie voor Iris (Elegy for Iris, 1999) en Iris en haar wereld (Iris and her friends, 2000)

John Bayley is meer dan veertig jaar getrouwd geweest met de romanschrijfster en filosofe Iris Murdoch. De laatste vier jaar van haar leven leed zij aan de ziekte van Alzheimer en verzorgde hij haar zelf. De herinneringen aan hun leven samen werden tijdens haar ziekte opgeschreven.

Iris. Her greatest talent was for life [DVD]

Richard Eyre (regisseur); Judy Dench, Jim Bradbent, Kate Winslet, Hugh Bonneville (acteurs)

Paradiso Filmed Entertainment, cop. 2001 – 87 min. – *engelstalig, nederlandse en franse ondertiteling*

Naar de biografieën van haar echtgenoot John Bayley: Elegie voor Iris (Elegy for Iris, 1999) en Iris en haar wereld (Iris and her friends, 2000)

John Bayley is meer dan veertig jaar getrouwd geweest met de romanschrijfster en filosofe Iris Murdoch. De laatste vier jaar van haar leven leed zij aan de ziekte van Alzheimer en verzorgde hij haar zelf. De herinneringen aan hun leven samen werden tijdens haar ziekte opgeschreven.

El Hijo de la novia [De zoon van de bruid] [DVD; fictie]

A film by Juan Jose Campanella; met Ricardo Darin, Hector Alterio, Norma Aleandro, Eudardo Blanco, Natalia Verbeke

Argentinië 2001 - 122 min. – spaanstalig, nederlandstalige ondertiteling

Een gevoelige komedie waarin het thema Alzheimer een rol speelt. Rafael vindt dat alles hem beter moet gaan: hij wijdt zich 24 uur per dag aan zijn restaurant, is gescheiden, hij ziet zijn dochtertje amper, heeft geen vrienden en vermijdt een verloving met zijn vriendin. Daarbij komt nog dat het een tijdje terug is dat hij zijn moeder heeft bezocht, die in een bejaardentehuis is opgenomen omdat ze aan Alzheimer lijdt. Door een aantal onverwachte gebeurtenissen waaronder het plan van zijn vader om de droom van diens vrouw te verwezenlijken: voor de Kerk trouwen, wordt Rafael gedwongen zijn leven aan te pakken.

Ik ken je niet meer : dementie [video]

EXPERTISECENTRA DEMENTIE VLAANDEREN
2001

Met de video "Ik ken je niet meer" maak je kennis met dementerende personen en hun omgeving. Zo is er het koppel Mit en Stan, waar een van beide partners dement is. Mit staat haar echtgenoot dag in dag uit bij. Via haar man kwam ze in contact met het expertisecentrum dementie in hun buurt. De video verhaalt ook wat je kan doen als je vermoedt dat een vriend, partner of familielid dementie heeft.

Deze video maakt deel uit van een informatiepakket over dementie en de expertisecentra. In het pakket zit ook een begeleidende brochure en een set postkaarten met het campagnebeeld.

Gebroken Vlinder [video – DVD]

VAN AUBEL Fred, LEENDERS Geert, Verpleegtehuis Joostens
2001

"Gebroken Vlinder" is het verhaal van de jong dementerende vrouw Minke (geb. 1943 te Eindhoven) die sinds oktober '98 woont binnen het verpleeghuis Grubbeveld te Maastricht. Toen Minke verhuisde naar Grubbeveld hebben haar echtgenoot Jan en hun beide zonen Eelco en Rutger een verhuisbericht verstuurd. Op dit verhuiskaartje staat Minke geportretteerd, omgeven door vlinders. De vlinder symboliseert Minke's inhoud van leven, haar relatie met schoonheid en kunst maar evenzo de vluchtigheid van het fragiele menselijke bestaan. Middels authentiek film- en ander beeldmateriaal wordt het leven en het ziekteproces van Minke gevolgd. In het najaar van 1999 werden gesprekken gevoerd met mensen uit de directe omgeving van Minke in heden en verleden. De samenstellers van de film spreken de wens uit dat dit persoonlijk document een steun en houvast mag zijn voor al degenen die getroffen zijn of worden door dementie.

Ongewone genieën [video]

Vitaya
2001

Het zijn de kleine dingen... : afstemmen op voorkeuren en aversies van dementerende bewoners in verpleeghuizen [met handleiding] [video – DVD]

Prismant, 2000, 58 min

Dementerende bewoners in verpleeghuizen hebben net zoals iedereen voorkeuren en aversies omtrent de manier waarop zij benaderd willen worden. Vaak kan daar in hun geval niet rechtstreeks naar worden gevraagd.

Maar het is wel belangrijk de zorg binnen verpleeghuizen daar zoveel mogelijk op af te stemmen. Daartoe is een methodiek ontwikkeld, waarmee na gestructureerd observeren van voorkeuren en aversies van dementerende bewoners naar een nieuwe benadering gezocht wordt, die beter bij hen past. Het gaat vaak om kleine dingen...

Deze videofilm laat aan de hand van drie cases het werken met deze methode zien.

Onvoltooid vergeten tijd [video]

LEESTMANS Dirk

Een 'Kwesties' reportage, uitgezonden op 13/03/2000. – 45 min.

In *Onvoltooid vergeten tijd* portretteert reporter Dirk Leestmans drie jonge Alzheimerpatiënten en hun omgeving. George, Ludo en Marcel zijn allen jonger dan zestig. Ze zitten in een verschillend stadium van de ziekte, van totale vervreemding tot relatief normaal functioneren. De ziekte is hoe dan ook een confrontatie met

---

informatie-wegwijzer dementie

foton – documentatiecentrum dementie
Biskajersplein 2, 8000 Brugge
fotondoc@dementie.be - t 050 44 67 93

beeld 9 / 19

expertisecentrum dementie vlaanderen vzw
Lokkaardstraat 8, 2018 Antwerpen
www.dementie.be – t/f 070 224 777

zichzelf en met hun omgeving, hun partner en hun kinderen. Die laatste vragen zich vaak vertwijfeld af of ze de patiënt beter zelf verzorgen of in een instelling plaatsen. Marcel werd ziek toen hij 53 was. Zijn echtgenote heeft lang geprobeerd hem thuis te verzorgen, maar de psychologische belasting werd te zwaar. Marcel zit nu in een psychiatrische instelling. Hij zit daar eigenlijk niet op zijn plaats, maar het probleem is dat er in ons land nauwelijks specifieke opvang is voor jonge dementerenden. In traditionele rusthuizen zitten ze tussen patiënten van soms twee generaties ouder. Voor partner en kinderen is dat een erg confronterend beeld. Ludo woont nog thuis en heeft twee opgroeiende kinderen. Zijn dochter omschrijft de relatie die ze met haar vader heeft, als een relatie tussen verpleegster en patiënt. De Alzheimer bij George gaat van kwaad naar erger. Letterlijk en figuurlijk loopt hij verloren. Zijn partner Luk beslist hem te laten opnemen in een rusthuis. Het is voor Luk een verscheurende keuze geweest en hij vreest dat dit het definitieve afscheid betekent. De medische wereld neemt aan dat Alzheimerpatiënten op de een of andere manier verstaan wat er over hen gezegd wordt. Maar het is duidelijk dat ze vervreemden van de mensen waar ze jarenlang nauw mee samengeleefd hebben.

Leven met dementie [video]

TELEAC-NOT

Hilversum, Teleac-NOT, 1999

[Het boek 'Leven met dementie' behandelt onder andere het verschil tussen normale vergeetachtigheid en de geheugenproblemen bij dementie. Dit onderscheid is lastig te maken. De verschillende vormen van dementie met hun kenmerkende verschijnselen komen aan bod. Maar ook wordt aandacht besteed aan de veranderingen in het gedrag die, naast de problemen met geheugen, maken dat de patiënt maar moeilijk zelfstandig kan functioneren. Het boek geeft praktische ideeën en adviezen hoe hiermee om te gaan en schetst de mogelijkheden voor hulp.]

In zeven televisieprogramma's bent u getuige van het proces van dementie. Patiënten, familie en deskundigen praten er in alle openheid over en ook over de praktische gevolgen van deze ziekte. In elk programma eerst een gesprek met patient en familie. Daarna gaat een deskundige in op het thema van dat programma en komen vragen aan bod.

Programma 1 – Wat betekent dementie?

In dit inleidende programma maakt u kennis met Dr. Bère Miesen, psychogerontoloog en tevens oprichter van het Alzheimer Café in Leiden. Dit Café staat zeven weken lang centraal in de serie 'Leven met dementie'. In deze aflevering wordt belicht welke verschijnselen bij dementie horen, welke invloed de ziekte heeft op alle betrokkenen en waarom het (soms) zo lang duurt voordat je weet wat er aan de hand is. Verder maakt u kennis met een aantal bezoekers van het Alzheimer Café, patiënten en hun familieleden en met een aantal deskundigen op het gebied van dementie.

Programma 2 – Wat is er aan de hand?

Bère Miesen is wederom aanwezig als gastheer en presentator en ontvangt de heer en mevrouw Hoving en Dr. Van Gool op het podium van het Alzheimer Café. De heer Hoving lijdt aan de ziekte van Alzheimer. Hij vertelt in dit programma hoe hij dat ervaart en wat hij eraan probeert te doen. Zijn echtgenote mevrouw Hoving vertelt hoe de diagnose dementie op een gegeven moment is gesteld. Neuroloog Dr. Van Gool is werkzaam bij het AMC in Amsterdam. Hij legt het verschil uit tussen normale vergeetachtigheid en vergeetachtigheid als gevolg van dementie. Verder wordt besproken hoe de diagnose wordt gesteld en of er therapie mogelijk is. Ook wordt antwoord gegeven op vragen uit de zaal.

Programma 3 – Hoe zit 't in elkaar?

Psychogerontoloog Bère Miesen ontvangt deze keer de heer en mevrouw Van de Laar en Dr. Mayke Derix in het Alzheimer Café. Mevrouw Derix werkt als neuropsycholoog in het Academisch Medisch Centrum te Maastricht. De heer en mevrouw Van de Laar vertellen over hun ervaringen met de ziekte van Alzheimer. Dr. Derix gaat in op de werking van het geheugen en vertelt wat er mis gaat bij verschillende vormen van dementie en welke gevolgen dat heeft voor alle betrokkenen. In deze aflevering ook een kort filmpje over hoe een psychologische test in zijn werk gaat, welke vragen worden er gesteld en welke 'gaten' kunnen in het geheugen van een patiënt voorkomen.

Programma 4- Toch wordt 't me teveel

Psychogeriatrisch onderzoeker Dr. Rosemarie Droës onderzoekt onder meer wat het effect is van ondersteunende programma's zoals dagopvang. Zij is deze keer te gast in het Alzheimer Café, samen met de familie Van Zijp. Mevrouw Van Zijp lijdt aan de ziekte van Alzheimer. Zijzelf, haar man en haar zoon vertellen wat de ziekte voor hen betekent en hoe zij ermee proberen om te gaan. In deze aflevering wordt, zoals gewoonlijk, weer ingegaan op vragen uit de zaal.

Programma 5- Op wie kan ik een beroep doen?

---

informatie-wegwijzer dementie

foton – documentatiecentrum dementie
Biskajersplein 2, 8000 Brugge
fotondoc@dementie.be - t 050 44 67 93

beeld 10 / 19

expertisecentrum dementie vlaanderen vzw
Lokkaardstraat 8, 2018 Antwerpen
www.dementie.be – t/f 070 224 777

Mag ik hulp vragen? Hoe doe ik dat en waar kan ik dan terecht? Dit zijn de vragen die in het vijfde programma uit de serie 'Leven met dementie' centraal staan. Bère Miesen ontvangt deze keer vanuit het Alzheimer Café in Leiden de familie Van Helden en Prof. Dr. Mia Duynstee. Mevrouw Van Helden lijdt aan de ziekte van Alzheimer en de heer Van Helden heeft haar verzorgd. Op een gegeven moment ging het echt niet meer en nu woont mevrouw Van Helden in een verpleeghuis.

Mevrouw en meneer Van Helden en hun dochter vertellen over de ziekte. Mevrouw Duynstee gaat in op het vragen en krijgen van hulp.

Programma 6 –Opname in 't verpleeghuis

Psychogerontoloog Bère Miesen praat in het verpleeghuis met mevrouw Coebergh. Zij probeert hem te vertellen hoe zij tegen een aantal zaken aankijkt. In het Alzheimer Café zijn als gasten aanwezig de heer Coebergh en zijn dochter en Dr. Cees Hertogh, verpleeghuisarts en docent aan de VU te Amsterdam. Er wordt gesproken over de grenzen bij het zorgen voor een dementerende, het effect van opname in een verpleeghuis en de voor- en nadelen ervan.

Programma 7 –Hoe nu verder?

Hoe kijk je terug als het allemaal voorbij is? En hoe kun je de draad weer oppakken? Bère Miesen praat in het Alzheimer Café met verpleeghuispastor Marinus van den Berg en twee partners wier echtgenoten overleden zijn, mevrouw Sophie Prins, schrijfster van het boek 'Dubbel Verlies' en de heer Moraal. Ook komen weer vragen van gasten aan bod.

Het labyrint [video – DVD]

MINNAERT Roland; PFIZER; VLAAMSE ALZHEIMERLIGA; BARO Franz

Vlaamse Alzheimerliga, 1999

De diagnose van de ziekte van Alzheimer (ook genoemd "Dementie van het Alzheimer Type" of afgekort D.A.T.) is een eerste stap van een lange en onzekere weg die gekenmerkt is door een geleidelijke achteruitgang.

Deze video probeert u uit te leggen wat hiervan de mogelijke oorzaken zijn.

Ze geeft u een idee van de evolutie die de persoon met de ziekte van Alzheimer zal doorlopen. Ze toont u enkele situaties waarmee u ongetwijfeld zult geconfronteerd worden in de loop der jaren. Maar ze laat u vooral beseffen dat u er niet alleen voorstaat. Steeds meer mensen zijn begaan met de ziekte van Alzheimer.

Forget me never [video]

ACKERMAN Robert Allen

1999, 85 min.

met Martin Sheen, Mia Farrow, Roberta Maxwell e.a.

TV-drama, gebaseerd op de autobiografie 'Living in the Labyrinth (Wonen in een doolhof) van Diana Friel McGowin

Zakenvrouw en moeder Diane McGowin is erg ongerust wanneer haar geheugen haar veelvuldig in de steek laat en wanneer ze zich niet meer kan oriënteren op bekende plaatsen. De diagnose van de dokter is onverbiddelijk: Diane lijdt aan de ziekte van Alzheimer. In het begin tracht Diane haar ziekte voor haar gezin te verbergen. Op een congres stort ze in elkaar. Haar collega's beseffen de ernst van Dianes situatie en geven haar een vergoeding van zes maanden salaris. Zij verbergt dit voor haar man...

Achter gesloten deuren : ouderenmishandeling in de thuissituatie [video]

TULLOCH Richard

Utrecht : NIZW, 1999

18 minuten; Nederlands ondertiteld

ISBN 90-5050-733-6

Naar schatting 5,5 procent van de zelfstandig wonende ouderen heeft te maken met herhaaldelijke mishandeling door bekenden. Het gaat daarbij niet alleen om fysiek geweld, maar ook om psychische mishandeling, financiële uitbuiting en verwaarlozing.

Om ouderenmishandeling onder de aandacht te brengen van hulpverleners in de ouderenzorg, heeft het Landelijk Steunpunt Bestrijding Ouderenmishandeling (LSBO) de video *Achter gesloten deuren* uitgegeven.

De vier casussen in de video geven een realistisch beeld van de verschillende vormen van ouderenmishandeling in de thuissituatie. De video is een uitstekend hulpmiddel bij voorlichting, trainingen, themabijeenkomsten en teamgesprekken.

De beknopte handleiding, bedoeld voor trainers, voorlichters en teamleiders, bevat didactische suggesties voor het gebruik van de video.

Achter gesloten deuren is de Nederlandse bewerking van de Australische video *Behind Closed Doors : the , hidden Problem of Abuse of Older People*, geproduceerd door The NSW Advisory Committee on Abuse of Older People in their Homes, Office on Ageing, 1995, Sydney.

---

informatie-wegwijzer dementie

foton – documentatiecentrum dementie
Biskajersplein 2, 8000 Brugge
fotondoc@dementie.be - t 050 44 67 93

beeld 11 / 19

expertisecentrum dementie vlaanderen vzw
Lokkaardstraat 8, 2018 Antwerpen
www.dementie.be – t/f 070 224 777

Volgen : respectvol omgaan met dementerende mensen met een verstandelijke handicap [video – DVD]

URLINGS Harry

Kavanah, 1998, 50 min.

In de zorg voor mensen met een verstandelijke handicap neemt het aantal oudere bewoners toe. Ook bij mensen met een verstandelijke handicap komt de ouderdom met gebreken. Een van die ouderdomsaandoeningen is dementie.

De video en brochure zijn met name bedoeld om familie en directe begeleiders te informeren over dementie bij verstandelijk gehandicapten.

In de video en de brochure wordt aandacht besteed aan het diagnosticeren van dementie (inclusief differentiaaldiagnostiek), de stadia van dementie, het respectvol omgaan met dementerende mensen met een verstandelijke handicap en de scholing van begeleiders.

Iemand die langzaam verdwijnt [video – DVD]

SCHMIDT Maarten en DOEBELE Thomas

dementie; ziekte van Alzheimer; mantelzorg; relaties

Trimbosinstituut, 1998, 57 minuten

Portret van een bejaard echtpaar van wie de vrouw de ziekte van Alzheimer heeft. Ze staat ingeschreven voor een verpleeghuis, maar vooralsnog wordt ze thuis verzorgd door haar man Ben. De film toont het tweetal in hun dagelijkse doen en laten: opstaan, eten, naar het toilet gaan, een bezoek aan de kapper, een bijeenkomst van lotgenoten, en het naar bed gaan. Daarbij wordt Ben voortdurend door zijn vrouw uitgescholden. De film toont een beeld van twee mensen die ooit een gelukkig echtpaar vormden en die nu steeds meer van elkaar vervreemden. Buiten de scheldpartijen is er geen contact en wisselwerking meer, wat Ben doet verzuchten dat hij samenleeft met iemand die langzaam verdwijnt. Ben weet niet wat hij ermee aan moet, maar blijft zijn vrouw, ondanks de permanente stroom van verwensingen, geduldig verzorgen. Maar ook hij ziet de onhoudbaarheid van de situatie in en heeft er dan ook vrede mee als zijn vrouw uiteindelijk wordt opgenomen in het verpleeghuis.

Reminiscentie [video – DVD]

DE Hartog Gerard

ouderen; geheugentraining; dementie

Trimbosinstituut, 1998, 30 minuten

Reminiscentie is een gestructureerde activiteit in de ouderenzorg waarbij bv. aan de hand van oude voorwerpen of foto's of door middel van gesprekken of excursies, herinneringen aan het verleden worden opgehaald. Veel ouderen in verpleeg- of verzorgingstehuizen zijn een stukje identiteit kwijtgeraakt, dat door reminiscentie kan worden teruggehaald. Ook kan het individueel reminisceren een vorm van geheugentraining zijn voor licht dementerenden.

De film concentreert zich op een reminiscentieproject in drie Amsterdamse instellingen (twee zorgcentra en een verpleeghuis). Hier wordt onder meer aan de hand van voorwerpen over het verleden gepraat en worden zg. 'herinneringskisten' gemaakt, waarin een tableau uit het leven wordt uitgebeeld. Ook wordt een bezoek gebracht aan een lagere school om herinneringen op te halen en ervaringen uit te wisselen met leerlingen.

Grijze cellen [video – DVD]

SCHOEVERS Robert

IKON, Nederlandse Alzheimerstichting, 1998, 50 minuten

dementie; thuiszorg; mantelzorg; sociale steun

Als vervolg op de film 'Amsterdamse ontmoetingscentra' (1996) werd twee jaar later opnieuw een film gemaakt over de situatie van thuiswonende dementerenden en hun partners in Amsterdam. Drie stellen werden gedurende een periode van twee jaar gevolgd. We zien beelden van de situatie thuis en de opvang in het ontmoetingscentrum (een buurthuis in de Pijp) waar gezocht wordt naar manieren om, ondanks handicaps, het leven dragelijk te houden. Getoond wordt hoe de hulpverlening probeert om mensen met deze problematiek dicht bij huis te begeleiden. Vanuit het Project Amsterdamse ontmoetingscentra worden daarnaast ook de directe verzorgers van dementerenden begeleid, onder andere door het organiseren van bijeenkomsten waar lotgenoten elkaar kunnen ontmoeten en met elkaar hun problemen kunnen bespreken. De film schetst een beeld van mensen die proberen om de verpleeghuissituatie zo lang uit te stellen.

De kunst van het doen : tekenen en schilderen met dementerenden [video – DVD]

ALZHEIMERSTICHTING Nederland
Alzheimerstichting, 1998, 52 minuten
activiteiten; omgang

'De kunst van het doen' is een documentaire over een bijzonder project waarin een beeldend kunstenaar met dementerende bewoners van een verpleegtehuis tekent en schildert. Samen werken zij aan een grote wandschildering die is samengesteld uit de werkstukken van de bewoners. De aanpak van de kunstenaar kenmerkt zich door een mengeling van stimulans, geduld, respect en persoonlijke bejegening. De communicatie tussen kunstenaar en dementerenden gaat verder dan alleen het tekenen en schilderen. Bij sommige bewoners neemt de onrust af, anderen vinden een manier om zich te uiten. De uitdaging om te schilderen, of dat nu alleen is met medebewoners of samen met (klein) kinderen wordt beantwoord met werkstukken die alle betrokkenen met trots vervullen. Het eindresultaat, de wandschildering is, beeldend voor "Het geheel is meer dan de optelsom van de delen"

Verliezen en ontmoeten [video]

STOCK-SNEL Annette en VOORTMAN Jos
Trimbosinstituut, 1998, 45 minuten
dementie; mantelzorg; thuiszorg

'Verliezen en ontmoeten' is een film over de omgang met dementerende partners of familieleden. Aan de orde komt de vraag wat het betekent om ondanks alle problemen en tegenstrijdige gevoelens toch voor een dementerende oudere te blijven zorgen. Anne bekommert zich om haar dementerende moeder die woont in een bejaardenhuis. Regelmatig gaat Anne bij haar op bezoek om oude herinneringen op te halen en het geheugen van haar moeder te blijven stimuleren. Ze vertelt over de veranderingen in het gedrag van haar moeder en de moeite die het haar nog altijd kost om haar in het bejaardenhuis achter te laten. Soms is thuiszorg onontbeerlijk bij de opvang thuis.

Zoals bij het echtpaar Kleyne, allebei ruim tachtig jaar. Thuishulp Thea assisteert meneer Kleyne bij de verzorging van zijn dementerende vrouw. Wassen en aankleden, maar ook geheugentraining door veel te praten over vroeger. Meneer Kleyne draagt op zijn eigen manier zijn steentje bij door bijvoorbeeld oude grammofoonplaten te draaien. Hij is somber over de toekomst, maar wil voorlopig nog niet denken aan een bejaardenhuis of een verpleegtehuis.

Adrienne de Koning heeft haar moeder weggehaald uit het verzorgingshuis en zorgt nu zelf voor haar. Ze zag haar moeder vereenzamen en wegwijnen en probeert haar nog wat geluk te geven in de laatste fase van haar leven. Gezamenlijk slagen de mantelzorgers en begeleiders erin om de mensen die ze langzaam verliezen toch steeds weer te blijven ontmoeten.

Intieme grenzen [video – DVD]

PATHUIS Frida, NEELEMAN Albert
Groningen, Rutgers stichting Noord, 1998, 78 min.
met handleiding, ISBN 90-803648-6-X

SAMENVATTING (flaptekst handleiding)

Het omgaan met intimiteit en seksualiteit binnen de verzorging en verpleging van zorgbehoefte oudere in de thuiszorg, verzorgings- en verpleeghuizen vraagt specifieke deskundigheid van de zorgverleners. Lichamelijk contact en intimiteit hebben een plaats binnen het professioneel handelen. Het observeren en signaleren van intieme en seksuele behoeften van een cliënt, maar ook het herkennen en erkennen van de grenzen daarin van zichzelf en van de cliënt bepaalt de kwaliteit van een goede zorgverlening. Het kunnen werken vanuit een eenduidige visie, vastgelegd in beleid van de instelling bevordert duidelijkheid bij het hanteren van intieme grenzen tussen zorgverleners en hun cliënten

De videofilm 'Intieme grenzen' laat in vijf cases, praktijksituaties zien hoe er wordt omgegaan met lijfelijk contact door zorgverleners in de thuiszorg, verzorgings- en verpleeghuizen. In de interviews wordt ingegaan op de beleving ervan door de zorgverleners, cliënten en hun familie. Grensoverschrijdend gedrag komt regelmatig voor, maar hoe ga je daar mee om? Schuldgevoelens en boosheid voor de zorgverlener, welke ondersteuning kan hij vragen van collega's en het management? Het leren omgaan met intimiteit en seksualiteit, het bewustworden van vooroordelen, eigen normen en waarden vertalen naar collega's kunnen aan de orde komen bij de bespreking van de film.

De handleiding is bedoeld voor docenten of begeleiders, die in scholingssituaties het onderwerp willen bespreken. Het bestaat uit achtergrondinformatie over de thema's intimiteit en seksualiteit, grensoverschrijdend gedrag en het hanteren van grenzen bij deskundig zorgverlenen. Aanwijzingen voor de voorbereiding en suggesties voor de begeleiding van de discussie naar aanleiding van de casuïstiek zijn toegevoegd.

Leonie [fictie] [video]

1997, 12 min.

Regisseur : Lieven Debrauwer

Acteurs : Frans Buckinx , Dora van der Groen Genre : Kortfilm

BVBA GATEWAY FILM

Victor Braeckmanlaan 139

9040 Sint-Amandsberg

09 / 329 52 66

Prijzen LEONIE:

INTERNATIONAAL FILMFESTIVAL VAN VLAANDEREN, GENT: Beste Belgische Kortfilm

FESTIVAL INTERNATIONAL DU COURT METRAGE DE HUY: Prix du président du jury

FESTIVAL INTERNATIONAL DU FILM DE CANNES: Prix du jury (officiële selectie)

FESTIVAL INTERNATIONAL DU CINEMA DO ALGARVE: Beste fictie (kortfilm)

BEST SHORT FILM Newport Beach International Film Festival, California 1998

De film is geselecteerd voor o.a. het festival van Hamburg, London, Utrecht, Osaka (Japan), Toronto (2x),

Amiens, Aachen, Tampere (Finland), Bombay (India), Bradford (Engeland), Newport Beach (Los Angeles),...

LEONIE werd op TV uitgezonden in Nederland, Frankrijk, Denemarken, Canada, Stockholm en Finland.

Het gaat over de wederzijdse liefde van een koppel op oudere leeftijd. Na de dood van haar man Cyriel is Leonie niet echt rouwig. Ze blijft denken aan één mooie herinnering die getuigde van Cyriels liefde voor haar.

Goed bekeken [video]

WOLSWIJK Pieter

Trimbos-instituut, 1997, 27 min.

SAMENVATTING (Videocatalogus Trimbos-instituut, 1999)

'Goed bekeken' is een videoband over Video Interactie Begeleiding (VIB) bij dementerende ouderen. Een methode die verwant is aan Video Home Training, waarbij met behulp van video-opnamen bepaalde probleemsituaties worden geanalyseerd. Bij VIB wordt gekeken naar de interactie tussen een dementerende en een zorgverlener en worden de momenten van geslaagde communicatie als uitgangspunt genomen om de relatie verder te verbeteren. Aan de hand van een vijftal basisinteractieprincipes (volgen, ontvangen, instemmend benoemen, beurt verdelen, leiding geven) worden zorgverleners zich bewust van de goede communicatie-elementen in hun gedrag. In 'Goed bekeken' wordt de VIB-methode gedemonstreerd aan de hand van drie praktijkvoorbeelden. (...)

Video Interactie Begeleiding is een project dat ontwikkeld is door verpleeghuis De Hazelaar in Tilburg en de Stichting Orion uit Roermond. Meer informatie over de methode is te vinden in de handleiding 'Video Interactie begeleiding bij dementerende ouderen.'

Nooit meer gewoon [video]

ALZHEIMER STICHTING

Alzheimer stichting Nederland, 1997, 30 min.

SAMENVATTING (hoes)

Twee verzorgers van dementerende mensen geven op indringende wijze weer hoe zij het dementeringsproces van hun partner hebben beleefd. Afscheid nemen is het centrale thema. Beide partners gaan op een verschillende manier om met het verlies. Zij vertellen over hun ambivalente gevoelens en het proces van losmaken, dat tenslotte uitmondt in een opname.

Mijn moeder, mijn vader : zeven jaar later [video]

NIZW, 1997, 43 min

Mijn moeder, mijn vader : zeven jaar later is het vervolg op , Mijn moeder, mijn vader. De film volgt dezelfde families en geeft een indringend beeld van de veranderingen in zorgbehoefte die zijn opgetreden in de zeven jaar tussen de twee films. De film is een waardevolle aanvulling op "Mijn moeder, mijn vader" en wekt al snel nieuwsgierigheid op : hoe zou het de families uit de eerst film zijn vergaan ? Deze documentaire kan worden gebruikt in praatgroepen voor familieleden van hulpbehoevende ouderen en voor ouderen zelf. Ook voor opleidingen en bijscholingen van artsen en verpleegkundigen, die in hun werk veel te maken krijgen met vragen van mantelzorgers, biedt deze video interessante informatie.

Mijn moeder, mijn vader [video – DVD]

NIZW, 34 min

---

informatie-wegwijzer demencie

foton – documentatiecentrum demencie

Biskajersplein 2, 8000 Brugge

fotondoc@dementie.be - t 050 44 67 93

beeld 14 / 19

expertisecentrum demencie vlaanderen vzw

Lokkaardstraat 8, 2018 Antwerpen

www.dementie.be – t/f 070 224 777

Mijn moeder, mijn vader volgt vier families waarin een ouder hulpbehoevend is geworden. Hoe beslissen de kinderen over de zorg voor de ouder? Nemen zij hun vader of moeder in hun eigen gezin op? Delen broers en zussen de zorg voor hun ouder, of draagt een van hen de zwaarste last?

Wanneer Milt Honels vader niet meer voor zichzelf kan zorgen, besluiten Milt en zijn vrouw hem op te nemen in hun gezin....De eerste jaren kenmerken zich door ruzie en terreinafbakening: wie heeft de meeste rechten in huis?...In de loop van de jaren, hebben ze geleerd hoe ze het beste met elkaar kunnen omgaan en zijn de taken beter verdeeld tussen Milt en zijn vrouw.

Julie Hagwood verzorgt haar moeder Julia. Julie verwacht dat op een gegeven moment een verpleeghuis de zorg voor haar moeder moet overnemen, maar ze ziet er erg tegenop om deze stap te zetten.

Jenny Tjeerdema wilde na een ziekenhuisopname graag weer naar huis, maar ze wist dat ze niet meer alleen kon leven. Uiteindelijk gaat ze naar een verpleeghuis...Maar haar dochters zoeken hun moeder op uit plichtsgevoel en tonen geen affectie.

Anne Gerali woont bij een van haar dochters...

Mijn moeder, mijn vader geeft inzicht in de verschillende oplossingen die familieleden hebben gevonden voor hun hulpbehoevende ouder. De aandacht voor zowel praktische als emotionele gevolgen maakt de film geschikt voor een breed publiek.

Het Georgian hotel [video – DVD]

NIZW, 1997, 19 min

Het *Georgian hotel* is een liefdevol portret van vier bijzondere vrouwen tussen 83 en 107 jaar oud. Meteen al blijkt hoe verschillend de vrouwen zijn: terwijl de een zich aan een strak leefscheur houdt neemt de ander de dingen zoals ze komen en doet ze precies wat er in haar hoofd opkomt. De verhalen tekenen hun uiteenlopende levenspaden en geven achtergrond aan de gedrevenheid waarmee de vrouwen het recht op eigen keuzes verdedigen. Het positieve beeld van ouder worden dat het *Georgian hotel* geeft, kan veel losmaken in gespreksgroepen, trainingen en cursussen voor ouderen, bijvoorbeeld bij volkshogescholen, stichtingen welzijnswerk ouderen of preventie- en gvo-activiteiten.. Daarnaast is de video geschikt als lesmateriaal in opleidingen voor beroepskrachten in de ouderenzorg en het ouderenwelzijnswerk.

Duizend nieuwe dagen [video – DVD]

NIZW, 1997, 32 min

In *Duizend nieuwe dagen* spreken vier mensen met de ziekte van Alzheimer en hun partners over intimiteit en seksualiteit. De veranderde seksuele gevoelens worden niet bij voorbaat als een probleem benaderd, maar juist heel open besproken. Voor mensen die in hun relatie worden geconfronteerd met de ziekte van Alzheimer is *Duizend nieuwe dagen* een herkenbaar document, dat laat zien hoe anderen omgaan met veranderingen in de seksualiteit als gevolg van Alzheimer. De film kan worden vertoond in ondersteuningsgroepen voor familieleden om een gesprek op gang te brengen over intimiteit en seksualiteit. *Duizend nieuwe dagen* is ook bruikbaar als bijscholingsinstrument voor professionele hulpverleners, zoals (sociaal psychiatrisch) verpleegkundigen en maatschappelijk werkers. Ten slotte is de film interessant voor iedereen die meer inzicht wil in de veranderende-maar niet verdwenen-seksualiteit in de eerste stadia van de ziekte van Alzheimer.

Vroeg verlies [video – DVD]

NIZW, 1997, 21 min

Letty Tennis bemerkt op relatief jonge leeftijd de eerste tekenen van dementie. In "Vroeg verlies" vertelt Letty openhartig het verhaal van haar ziekte. Concrete voorvallen maken duidelijk hoeveel invloed de dementie al heeft op haar dagelijkse doen en laten. Ze heeft haar baan opgegeven omdat ze niet meer met cijfers kan werken. Ze rijdt geen auto meer en kan niet te ver van huis weg omdat ze bang is te verdwalen. Letty praat schijnbaar nuchter over haar ziekte, maar uit alles blijkt hoe moeilijk het is te beseffen dat je geheugen wegglijdt-zeker op jongere leeftijd.

"Vroeg verlies" is geschikt als voorlichtingsfilm voor patiënten en familieleden. De aandacht voor de moeizame acceptatie door de omgeving, de oplossingen die Letty en haar man hebben gevonden voor praktische problemen en het redelijk goede ziekte-inzicht van de patiënt maken "Vroeg verlies" ook interessant voor huisartsen en beroepskrachten in de psychogeriatric. De film kan daarnaast waardevol zijn in individuele gespreksbehandelingen, bijvoorbeeld op de polikliniek of in de ambulante hulpverlening.

En wil mij niet vergeten... [video – DVD]

NIZW, 1997, 29 min

"En wil mij niet vergeten" is een gespeelde korte documentaire over een gezin waarin de vader lijdt aan de ziekte van Alzheimer. De video is gebaseerd op interviews met de drie kinderen van het gezin en vertelt over de gevolgen van de ziekte voor mensen in de directe omgeving van de dementerende.

---

informatie-wegwijzer dementie

foton – documentatiecentrum dementie
Biskajersplein 2, 8000 Brugge
fotondoc@dementie.be - t 050 44 67 93

beeld 15 / 19

expertisecentrum dementie vlaanderen vzw
Lokkaardstraat 8, 2018 Antwerpen
www.dementie.be – t/f 070 224 777

Antoinette, Adrie en Bart vertellen hoe de ziekte van Alzheimer zich bij hun vader ontwikkelt. De eerste tekenen-hun vader werd verward en gaf de indruk met zijn gevoelens overhoop te liggen-werden uitgelegd alsof hij het te druk had op zijn werk. Als eenmaal dementie is vastgesteld, begint het moeizame proces van acceptatie. Antoinette herinnert zich hoe ingrijpend het was om haar vader emotioneel en labiel te zien. Zij huilt vaak met hem mee, maar haar vaders stemming kon van het ene op het andere moment omslaan. Dan vroeg hij : "Wat is er ?". Soms zei ik dan wat er was, en daarmee bracht ik hem heel erg in de war. Later begreep ik dat ik dat beter niet kon doen."

Nabijheid [video – DVD]

Trimbosinstituut, 1996, 40 min

Het verschil in werkelijkheidsbeleving van gedesoriënteerde demente mensen en die van hun partners, familieleden of verzorgenden, resulteert vaak in gevoelens van boosheid, verdriet, angst en machteloosheid. Om te kunnen communiceren is het dus van belang om door woord, gebaar, oogcontact en aanraking, af te stemmen op de innerlijke wereld van de dementerende.

Validation is een methode die speciaal ontwikkeld is om dit te bereiken. In deze instructiefilm worden, aan de hand van vier verschillende praktijkgevallen, een aantal technieken van validation gedemonstreerd.

Zie ook de film "Een andere golflengte". "Nabijheid" werd gemaakt in opdracht van de Stichting Validation.

Achter een lachend gezicht [video – DVD]

VAN DITSHUYZEN Ireen

Trimbosinstituut, 1996, 45 min.

Trefw. depressie; ouderen; ouderenzorg; eenzaamheid

Portret van vier ouderen met een depressieve aandoening. Twee van hen kwamen in een depressie terecht nadat de partner was overleden, van de andere twee is de oorzaak niet geheel duidelijk. Opmerkelijk is dat drie van de vier niet direct een depressieve indruk maken. Een van hen geeft ook toe dat ze zich vrolijker voordoet dan ze werkelijk is. Zij houdt voor de buitenwereld de schijn op, maar haar schoondochter merkte dat er iets fout ging toen het huis begon te vervuilen en haar schoonmoeder alleen nog maar op de bank lag te slapen. Een andere vrouw stopte met koken en leefde bijna vier maanden alleen op soep

Alle vier krijgen ze een bepaalde vorm van hulp, zoals medicijnen of dagopvang in een verzorgingstehuis. Een van hen wordt op een gegeven moment opgenomen op de geriatrische afdeling van een psychiatrisch centrum. Alle vier worstelen ze met hun depressiviteit, die voor een deel voorkomt uit hun gevoelens van eenzaamheid en ouder worden. In deze film komen geen deskundigen voor en is alle aandacht gericht op de vier geportretteerden en enkele familieleden.

Aan de hand van deze documentaire zijn een drietal voorlichtingsprogramma's gemaakt waarin de nadruk ligt op deskundigheidsbevordering over depressie bij ouderen.

Where's the key ? [video]

BBC-PRODUCTIE

Nederlands Film Instituut, 1995, 60 min

Indrukwekkende gedramatiseerde documentaire van de BBC over een 77-jarige vrouw die aan dementie begint te lijden. Haar twee dochters worden geconfronteerd met een situatie die ze niet aankunnen. De film laat zien hoe het proces van dement worden zich ontwikkelt en wat een ondraaglijke belasting dit voor de andere familieleden kan worden, wanneer er geen hulp van buitenaf geboden wordt.

Tussen hemel en aarde [video – DVD]

VAN DEN BERG Marinus

NIZW, 1995, 26 min

Het geloof biedt veel ouderen geborgenheid en zekerheid. De rituelen en gebruiken die daarbij horen, geven een dementerende houvast. Herinneringen uit de vroege kindertijd blijven immers lang behouden.

Geloofsbeleving roept vaak positieve emoties op en biedt een mogelijkheid om met dementerenden te communiceren. Daarom is het van belang dat allen die dementerenden verzorgen aandacht hebben voor de geloofsbeleving van dementerende bewoners. In deze video kijkt u mee over de schouders van twee verzorgenden die aandacht krijgen voor de geloofsbeleving van twee dementerende bewoners. Zij leren met vallen en opstaan omgaan met de religieuze rituelen en gebruiken van deze twee mensen in hun verzorgingshuis.

Een andere golflengte [video]

Trimbosinstituut, 1995, 25 min

“Een andere golflengte” is een informatieve videoband over validation. Een manier om door woord, gebaar, oogcontact en aanraking, beter contact te maken met een dementerend familielid. Voor iemand die dement is speelt tijd geen rol meer. Situaties, mensen uit het verleden, alles kan weer boven komen. Bij de mensen uit de directe omgeving leidt dit vaak tot gevoelens van onvermogen en verlies. Pogingen de ander in de werkelijkheid terug te halen hebben dikwijls irritaties tot gevolg, waardoor de verwijdering alleen maar toeneemt.

Doel van deze film is om familieleden en verzorgenden te laten zien dat het, met behulp van validation, mogelijk is om contact te maken, door als het ware over te schakelen op een andere golflengte, door af te stemmen op de innerlijke belevingswereld van de dementerende mens.

Zie ook de instructiefilm “Nabijheid” over verschillende technieken van validation. “Een andere golflengte” werd gemaakt in opdracht van de Stichting Validation.

Geheugen en verlies : een verhaal over beginnende dementie [video – DVD]

Provinciale dienst voor ouderen [Limburg], z.j., 25 min

Het blijft een moeilijk thema. Mensen worden niet graag geconfronteerd met dit fenomeen. En toch wordt dementie wel eens één van de grote uitdagingen van de volgende eeuw genoemd. Met de toenemende vergrijzing zullen we er immers in groeiende mate mee geconfronteerd worden. Het verzorgen en opvangen van een demente persoon is geen makkelijke opgave. Goed geïnformeerd zijn is hierbij een cruciaal gegeven. Deze video spitst zich vooral toe op de beginfase van de dementie. Vaak is dit een erg verwarrende periode omdat zowel de dementerende persoon als de familie niet weet wat er allemaal aan het gebeuren is. Aan de hand van het verhaal van een familie die geconfronteerd wordt met een dementerende vader krijgt de kijker informatie over de beginfase van een dementeringsproces. Welke symptomen treden op, hoe kan de probleemlast voor de familie verminderd worden, welke professionele hulp kan geboden worden. Opzet van de video is mensen weerbaarder te maken en hun kennis over het thema te verhogen.

Met mij is niks mis.... [video – DVD]

MENTING Joop

NIZW, 1996, 25 min

“Met mij is niks mis” is een voorlichtingsfilm. Centraal staat in deze film de relatie tussen processen in de hersenen en het gedrag en de beleving van patiënten met de ziekte van Alzheimer. Animaties verduidelijken de processen in de hersenen bij zowel gezonde mensen als bij alzheimerpatiënten in verschillende stadia van deze ziekte. We zien hoe geruisloos het netwerk van zenuwcellen in de hersenen langzaam verloren gaat. Afwisselend daarmee laat de film in een aantal gedramatiseerde scènes zien hoe het gedrag van de hoofdpersoon Anneke in de loop der jaren verandert en hoe ze dat beleeft.

We volgen dit ingrijpende proces en zien hoe haar man Jaap en haar dochter Monique daarmee omgaan.

Tijdelijk gesloten [video – DVD]

FELLER Yvonne

Trimbosinstituut, 1995, 50 minuten

Trefw. depressie; geneesmiddelengebruik; ziektebeleving; suïcide

In deze film vertellen drie mensen uitvoerig over hun depressie.

Berend, een 60-plusser, kijkt samen met zijn vrouw terug op een leven van vallen en opstaan. Hij praat over zijn angsten, zijn zelfmoordgedachten, zijn opnames en de medicijnen die het mogelijk hebben gemaakt dat hij toch de veertig dienstjaren bij zijn baas kon volmaken.

Bea, een vijftigplusser met twee bijna volwassen kinderen heeft, zoals duidelijk zichtbaar wordt in de film, last van wisselende stemmingen. Ze werd doorverwezen naar de psychiater, maar vond dat ze er zelf uit moest zien te komen. Dat lukte met behulp van vrienden en allerlei vormen van afleiding en als praten niet meer hielp, met medicijnen.

Ook haar zoon Damiaan probeerde met Prozac van zijn depressie af te komen, maar bij hem werkte het niet. Hij heeft de somberheid en de pieken en de dalen van zijn depressie inmiddels geaccepteerd als iets wat bij hem hoort. Voor hem blijkt zijn baan een goede vorm van afleiding om de eenzaamheid van zijn kamer te ontvluchten. De interviewfragmenten worden afgewisseld met deskundig commentaar van prof. dr. W. van de Brink (hoogleraar psychiatrie) die aanvullende informatie geeft over symptomen, erfelijkheid en andere oorzaken, de behandelmogelijkheden en het gebruik van antidepressiva. De beelden worden afgewisseld met toepasselijke gedichtjes van Hans Andreus en enkele schrijvende fragmenten uit de speelfilm ‘Ménage’ die aantoont hoe mensen langs elkaar heen kunnen leven en niet zien hoe ernstig een depressie kan ingrijpen in iemands leven.

Anders dan voorheen : achterdocht, afhankelijkheid en onrust : een drieluik over dementie [video]

Kievit Robert; NIZW

Trimbosinstituut, 1994. - 36 min

onderscheiden met de derde prijs van de 'Award for outstanding audio-visual production', uitgereikt door The International Federation on Ageing in Jeruzalem, sept. 1995.

Een groeiend aantal mensen van 60 jaar en ouder lijdt aan een vorm van dementie. Verreweg de meeste van hen wonen thuis en worden dagelijks door familieleden verzorgd. Soms krijgen zij daarbij hulp van een professionele instelling, maar vaak neemt de familie de taak van de verzorging alleen op zich. Daarbij worden zij geconfronteerd met gedragsproblemen die kenmerkend zijn voor dementiepatiënten, zoals achterdocht, onrust en afhankelijkheid. "Anders dan voorheen" bestaat uit een drieluik waarin deze drie gedragskenmerken een centrale rol spelen. Een dementerende man verdenkt zijn vrouw en zoon er voortdurend van dingen achter zijn rug om te regelen. Een andere man probeert rust en veiligheid in huis te bewaren, terwijl zijn vrouw voortdurend op chaotische wijze in de weer is met het huishouden. En in het derde geval doet een oudere vrouw elke dag een niet aflatend beroep op haar dochter, die daardoor nauwelijks meer de deur uitkomt. De videoband geeft een beeld van deze problematiek en laat aan de hand van praktijkvoorbeelden zien hoe familieleden worstelen om de situatie hanteerbaar te houden. De band is gemaakt vanuit het perspectief van de familieleden.

Vergeeten (De keuze van Dekeyser) [video – DVD]

DITSHUYZEN Ireen

met een inleiding door Miel Dekeyser, ex-VRT-radiojournalist

Nederland, 1994, 116 min.

In de film 'Vergeeten' wordt een portret geschetst van een viertal mensen met de ziekte van Alzheimer. Filmmakster Ireen van Ditshuyzen volgde chronologisch hun ziekteverloop over een periode van vier jaar, waardoor exact zichtbaar wordt wat de gevolgen zijn van deze vorm van dementie. Een extra probleem bij deze ziekte is dat familieleden niet bij machte zijn hulp te bieden omdat de patiënt het contact met zijn omgeving grotendeels kwijtraakt. De relatie wordt vertroebeld door teleurstelling en irritatie. Uitgangspunt van 'Vergeeten' is het Amstelproject van de Vrije Universiteit. Dit project behelst een onderzoek bij 4000 bejaarden naar de allervroegste verschijnselen van dementie. Aan het woord komen twee neurologen. Maar daarnaast zijn het vooral de patiënten zelf, hun partners en andere familieleden die vertellen over hun ervaringen. Duidelijk wordt, dat partners veel steun vinden bij de verpleging en bij lotgenoten.

Klacht van een liefdevolle dochter [Complaints of a dutiful daughter] [video – DVD]

Trimbosinstituut, 1994, 44 min

Originele, ontroerende en soms ook geestige documentaire over een dochter en haar dementerende moeder. Dochter Debbie(45) vertelt aan de hand van illustratieve scènes en berichten op de telefoonbeantwoorder over de veranderingen bij haar alleenwonende moeder(84) als gevolg van de ziekte van Alzheimer. Debbie's vader is vijf jaar eerder overleden, "and nobody told me", zegt moeder nu. Op een speelse, filmische manier worden de veranderingen in het gedrag van haar moeder op een rij gezet : het structurele vergeten van afspraken en aanwijzingen, tijdelijke obsessies, het verlies van tijdsbesef en de vervlakking van interesses bij een van oorsprong intelligente vrouw.

Vijftig jaar huwelijk worden geïllustreerd aan de hand van oude home-movies, maar in het heden(her)kent de moeder haar dochter niet meer. Debbie is hier gefrustreerd over, totdat ze inziet dat vasthouden aan de werkelijkheid geen houvast meer biedt voor haar moeder.

Een moeilijk moment is daarna de opname van haar moeder –een sterke, onafhankelijke vrouw- in een verpleeghuis, maar de situatie thuis is inmiddels onhoudbaar geworden. Haar moeder accepteert het eerder dan de zich schuldig voelende Debbie. Pas als ze het beide accepteren komt er weer rust in hun leven.

"Complaints of a Dutiful Daughter" kreeg in 1995 een Oscar-nominatie in de categorie Beste Documentaire.

Ver heen [video – DVD]

VAN DIS Adriaan

Trimbosinstituut, 1989, 25 min.

psychiatrische patiënten; psychiaters; depressie; persoonlijkheden; interviews (vorm)

Professor doctor Piet Kuiper was tweeëntwintig jaar hoogleraar in de psychiatrie en de psychopathologie. Een man die talloze jonge psychiaters heeft opgeleid. Daarnaast was hij één van de bekendste Nederlandse psycho-analytici en schreef verschillende boeken, waaronder het leerboek 'Hoofdsom der psychiatrie' Begin 1989 verscheen van zijn hand het boek 'Ver heen', een literair verslag van de ernstige psychotische depressie, waar hij in 1983, kort voor zijn pensioen, terecht was gekomen. Deze videoband is een registratie van het gesprek dat schrijver en interviewer Adriaan van Dis met hem had over het boek en vooral de depressie die hem een aantal jaren parten heeft gespeeld. Hiervoor is hij met tussenpozen vijf jaar opgenomen geweest.

Kortom, de psychiater als patiënt die vertelt hoe erg het is om in een diepe depressie terecht te komen. In zijn geval leidde een virusinfectie, langdurige lichte koorts en angst voor dementie, tot psychotische gedachten, waarin hij zelfs zijn dochter wilde vermoorden. Hij werd in de Valeriuskliniek, dor zijn voormalige leerlingen, behandeld met alle mogelijke antidepressiva. Hij dacht zelfs aan elektroshock – iets waar hij als psychiater altijd fel tegen was geweest – om uit de depressie te raken.

Uitvoerig wordt met Van Dis doorgespraakt over de mogelijke oorzaken van de depressie en de hel waar je als patiënt doorgaat. Ook vertelt hij over het gevaar dat zijn gedrag opleverde. Hoe hij in Bloemendaal 's nachts uit woede een broeder bij de keel had gegrepen en zelf om extra bewaking vroeg. Met behulp van de zwaarste medicijnen en langdurige therapieën wist hij op de duur zijn depressie te overwinnen en zag hij opeens weer 'licht tussen de bomen'. Vier weken later was de depressie voorbij en was Kuiper naast hoogleraar in de psychiatrie ook ex-psychiatrische patiënt.

Hersenschimmen [fictie] [video – DVD]

dementie; geheugenstoornissen; relaties

1987, 115 minuten

HONIGMANN Heddy

De film 'Hersenschimmen' speelt zich af tijdens een winter aan de kust van Canada. Het is het verhaal van Maarten Klein (Joop Admiraal) en zijn vrouw Vera (Marja Kok), die plots geconfronteerd worden met 'de ziekte van het geheugen' (Alzheimer's disease) waar Maarten begint aan te lijden. Een ziekte die langzaam de verbinding met het heden afsnijdt doordat het verleden de dagelijkse werkelijkheid gaat overheersen. De Film concentreert zich op het gevecht dat Maarten binnen zichzelf voert en waarin hij voelt hoe hij de greep op de realiteit begint te verliezen. Maar het is ook het relaas van zijn echtgenote die evenals Maarten in een isolement terechtkomt en vertwijfeld probeert het contact met hem te behouden, ook als hij al lang niet meer weet wie zij eigenlijk is.

Do you remember love [fictie] [video – DVD]

Regisseur: Jeff Bleckner

USA, 1985

Acteurs: Joanne Woodward, Jim Metzler, Ron Rifkin, Geraldine Fitzgerald

Emmy Award: outstanding Lead Actress in a Limited Series or a Special voor Joanne Woodward, Barbara Wyatt-Hollis is an English professor who begins to fall under the effects of Alzheimer's. The film documents her decline and the emotional turmoil it causes for her. It also show how the changes impact her husband, George, and their children. The film also looks at the process by which families can be educated and supported to deal with the impact of the disease, as well what is done for those afflicted.

U bent mijn moeder [video – DVD]

KÖNIGSTEIN Horst (regie)

Nederlands Filminstituut, 1983, 77 min

Op 6 november 1981 speelde Joop Admiraal in de voorstellingsruimte van Het Werktheater voor het eerst het toneelstuk U BENT MIJN MOEDER. Kritiek en publiek reageerden enthousiast. U BENT MIJN MOEDER is een heel bijzonder toneelstuk. Joop Admiraal geeft erin een eerlijk en integer beeld van het leven van zijn tachtigjarige, demente moeder, die hij iedere zondag in een tehuis in Delft bezoekt. Het toneelstuk geeft ook een beeld van een moeder-zoon relatie. Admiraal gaf het stuk een extra dimensie door niet alleen zichzelf maar ook zijn moeder te spelen. Voor de Norddeutsche Rundfunk maakt Horst Königstein in 1983 een filmversie van het stuk. Het is een nieuwe, zelfstandige creatie geworden, maar bewaart toch door de persoon van Joop Admiraal en het handhaven van de toneelialogen zijn band met het oorspronkelijke toneelstuk.